

δότης καταρτίζει τὸ «Στέμμα τῶν Κωδίκων», θεωρεῖ δὲ ὡς ὑποθετικὸν πρόγονον ὄλων τῶν σωζομένων κωδίκων τὸν Α, ὁ ὁποῖος θὰ πρέπει νὰ περιελάμβανε ἐκείνους τοὺς 10 πολιτικοὺς λόγους (τοὺς 5 τοὺς ὁποίους ἐξέδωσε εἰς τὰ τομῖδια 21 καὶ 22, ὁ Τ. Maslowski καὶ τοὺς in P. Vatinius, pro L. Cornelio Balbo, pro M. Caelio, de provinciis consularibus καὶ ἓνα ψευδεπίγραφον) ἡ ἔκδοσις τοῦ Orelli (1835) εἶναι κατ' εὐθειαν ἀπόγονος τῶν ἐκδόσεων τῶν ἐτῶν 1531 (ed. Ascensiana, Παρίσιοι) καὶ 1534 (ed. Hervagiana, Βασιλεία, καὶ 2a ed. Naugeriana, Βενετία).

Εἰς τὸ τρίτον ὑποκεφάλαιον τῆς Εἰσαγωγῆς (σελ. XXXVIII-XLI) ὁ ἐκδότης ἐκθέτει τὰς ἀρχὰς τὰς ὁποίας ἠκολούθησεν εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ κειμένου, τὴν σύστασιν τοῦ κριτικοῦ ὑπομνήματος, ἐμπλουτισθέντες καὶ διὰ μαρτυριῶν (testimonia), τὴν ὀρθογραφίαν τῶν λέξεων καὶ τὸ τυπικόν.

Τοῦ κειμένου τοῦ Κικέρωνος προηγούνται τὰ ἀπαραίτητα Sigla, αἱ Συντομογραφίαι τῶν κυριωτέρων ἐκδοτῶν (Notae) καὶ ἡ Ὑπόθεσις τοῦ ἔργου, ὅπως σώζεται εἰς τὰ Scholia Bobiensia (Argumentum Scholiastae Bobiensis) (σελ. 1-3).

Ἡ ἐπιστημονικὴ ὑπηρεσία τὴν ὁποίαν προσφέρει ὁ Τ. Maslowski διὰ τῆς ἐκδόσεως καὶ τούτου τοῦ λόγου τοῦ μεγάλου Ρωμαίου ρήτορος εἶναι ἀδιαμφισβήτητος.

ANT. Η. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

Cornelii Taciti. *Libri qui supersunt*, ediderunt Stephanus Borzsaki et Kenneth Wellesley Tomus I, pars secunda, *Ab excessu Divi Augusti libri XVI*, edidit Kenneth Wellesley, Bibliotheca Teubneriana, Leipzig 1986, pp. XXI+201.

Notissima litteratis totius orbis terrarum series editionum scriptorum classicorum Graeciae et Romae, quae Bibliotheca Teubneriana appellatur, non eget commendatione. Huius quoque egregiae qualitatis tomus secundus novae editionis Annalium Cornelii Taciti est, quam notus philologus Kenneth Wellesley curavit.

In brevi Praefatione (a pagina V usque ad VIII), quae perfecta lingua Latina scripta est, familiae codicum et principia editionis describuntur. Sequuntur descriptio librorum et conspectus editionum disputationumque selectarum ad codices et libros XI-XVI. Annalium praecipue pertinentium (pp. IX-XIX) et index siglorum codicum (pp. XX-XXI).

Editio textus Annalium ab undecimo libro (pp. 1-142) summa diligentia et accurate perfecta est. Apparatus criticus graviore lectione, variationes codicum emendationesque philologorum continet, cum aliquot lectiones et correctiones in appendice critica (pp. 143-159) ponuntur. Sed haec quoque pars notarum criticarum forsitan sub textum Annalium una cum proprio apparatu critico ponenda esset, quamquam editor hoc modo apparatus criticum valde oneratum fuisse existimat (v. paginam V). Liber locupletto indice historico (pp. 160-201) finitur, qui lectoribus Annalium Cornelii Taciti utilissimus est.

Haec recens editio Teubneriana tertiam editionem Erici Koestermann anni MCMLXXVI complere conari videtur, sed re vera non multum ab ea differt; solae fere differentiae inter duas editiones in scribendis litteris *u* et *ϑ* et in longitudine apparatus critici consistunt, qui abundantior in editione recentiore est, quae pluribus codicibus nititur. Notae dignum puto quod in editione Erici Koestermann clare inter litteras *u* et *ϑ* distinguitur. Occasione data repeto hic opinionem meam de modo scribendarum litterarum *u* et *ϑ* cum in textibus classicis tum in praefationibus apparatuque critico: hodie, cum litterae classicae multis ex partibus pugnantur, non video rationem scribendarum ambarum litterarum in unica forma *u* vel *ϑ*, quia haec forma, quanquam tradita et recta, novas et supervacaneas difficultates lectoribus librorum classicorum praebet. Ita censeo scribendum *verbum* (loco uerbi), *vel* (non uel), *viginti* (non uiginti) *pervicit* (non perucit), *virilis* (non uirilis) *textus* (non textvs), *Augustus* (non Avgvstvs) etc. (cf. «Platon» 37 (1985), p. 272; 38 (1986), p. 206).

DEMETRIUS E. KOUTROUBAS

Photii Partiarcae Constantinopolitani *Epistulae et Amphilochia*. Vol. IV. *Amphilochiorum pars prima*, recensuit L. G. Westerink, Teubner Leipzig, 1986, XXVII+190, τιμή 68,- Μ.

Photii Partiarcae Constantinopolitani *Epistulae et Amphilochia*. Vol. V. *Amphilochiorum pars altera*, recensuit L. G. Westerink, Teubner Leipzig 1986, 265, τιμή 84,- Μ.

Οἱ τρεῖς πρώτοι τόμοι τῆς συλλογῆς τῶν Ἐπιστολῶν καὶ Ἀμφιλοχίων τοῦ Φωτίου ἐξεδόθησαν ὑπὸ τοῦ Οἴκου Teubner μὲ τὴν ἐπιμέλειαν Β. Λαούρδα καὶ L. G. Westerink, ἐκρίθησαν δὲ ἐν ΠΛΑΤΩΝΙ τ. 36 (1984) σελ. 127-130, τ. 37 (1985) σελ. 241-243 καὶ τ. 38 (1986) σελ. 195-198 ἀντιστοιχῶς. Οἱ τρεῖς πρώτοι τόμοι περιλαμβάνουν τὰς 299 Ἐπιστολάς τοῦ Φωτίου. Ὁ τέταρτος τόμος τῆς Συλλογῆς περιλαμβάνει τὸ πρῶτος μέρος τῶν Ἀμφιλοχίων ἐρωτημάτων ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ Westerink μόνον, μὲ τὰ ἐρωτήματα 1-45. Ὁ πέμπτος τόμος τῆς Συλλογῆς ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν πάλιν μόνον τοῦ Westerink περιλαμβάνει τὰ ἐρωτήματα 46-192. Τὰ ἐρωτήματα 193-222 ἔχουν ἤδη δημοσιευθῆ εἰς τοὺς τόμους I-III ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τινὰς ἐπιστολάς, ἡ ἀντιστοιχία δὲ ἐπιστολῶν καὶ ἐρωτημάτων παρατίθεται εἰς τὰς σελ. 264-5 τοῦ V τόμου.

Εἰς τὸν πρόλογον τοῦ IV τόμου ὁ W. περιγράφει τὰς πέντε συνθέσεις (recensiones) τῶν Ἀμφιλοχίων ἐρωτημάτων ὑπὸ τὰ σύμβολα Θ, υ, Γ, φ, Δ ἐπεκτείνων ἀκολουθῶς τὴν περιγραφὴν καὶ εἰς τοὺς κώδικας φορεῖς ἐκάστης τῶν συνθέσεων. Ταῦτα μετὰ πάσης ἀκριβείας. Ἐξετάζει περαιτέρω τὸν ἀρχαιότατον (ἔτους 932) κώδικα τῆς Μόσχας Ω γραφέντα διὰ τὸν ἀρχιεπίσκοπον Ἀρέθαν ὑπὸ τοῦ Διακόνου Στυλιανοῦ, ὅστις παρουσιάζει ἀποκλίσεις τινὰς. Ὁμιλεῖ ἐπίσης εἰς τὸν πρόλογον ὁ W. ὡς πρὸς τὴν σύνθεσιν τοῦ βιβλίου περὶ τῶν ἐρωτημάτων, ὧν τινὰ ἐμπεριέχονται εἰς τὰς ἐπιστολάς, ἄλλα δὲ ἐλήφθησαν ἐκ τῶν ἐνυπαρχόντων εἰς τὴν Βιβλιοθήκην του ἢ εἰς τὸ ἔργον του περὶ κατηγοριῶν κλπ. καὶ περὶ τοῦ χρόνου καθ' ὃν πιθανολογεῖται ἡ γραφὴ ἐκάστου ἐρωτήματος. Γι-